

SUNDHEDSMINISTERIET

Sundhedsministeriet

Enhed: MEDINT
Sagsbeh.: DEPSMK
Sagsnr.: 2211041
Dok. nr.: 2393885
Dato: 26-10-2022

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om EU's reaktion på covid-19: forberedelse til efteråret og vinteren 2023, KOM(2022) 452 endelig

NYT NOTAT

1. Resumé

Kommissionen har den 2. september 2022 udsendt en meddelelse, der præsenterer Kommissionens tilgang til håndtering af COVID-19 pandemien i efteråret og vinteren 2022/2023. Meddelelsen følger op på en tidligere meddelelse fra Kommissionen af den 27. april 2022 om håndteringen af COVID-19-pandemien hen over sommeren. I meddelelsen opfordrer Kommissionen opfordrer medlemslandene til fortsat at koordinere beredskabsindsatser, udarbejde strategier og tiltag for at kunne håndtere en ny bølge af COVID-19.

I meddelelsen fremhæver Kommissionen følgende områder som vigtige for håndteringen af COVID-19 hen over efteråret og vinteren: vaccinstrategier, overvågning af luftvejsvira, ikke-farmaceutiske indgreb, genåbning af skoler, styrke sundhedsvæsenet, brugen af COVID-19-terapi, kliniske forsøg, håndtering af post-COVID-forhold, transport, mobilitet og rejse samt den globale dimension.

Hvis medlemslandene fremsætter nationale strategier for håndteringen af COVID-19 henover efteråret og vinteren, forventes det at have positive konsekvenser for epidemihåndteringen generelt i Europa.

Regeringen stiller sig generelt positivt over for meddelelsen, og det bemærkes desuden at Danmark allerede har en strategi for håndteringen af COVID-19 frem til foråret 2023. Flere af de initiativer, som Kommissionen fremsætter i meddelelsen og opfordrer medlemslandene til, indgår også som led i den danske strategi, herunder at have en robust strategi for vacciner, overvågning af sygdomsudvikling og brugen af COVID-19-behandlingsformer. Der er i overensstemmelse med opfordringen fra Kommissionen udarbejdet offentlige vaccinationsprogrammer for bl.a. COVID-19- og influenzavacciner, som tilbydes vederlagsfrit til udvalgte grupper.

Kommissionen opfordrer bl.a. til at opsætte forbedrede ventilationssystemer i skolerne, hvilket dog ikke er en del af den danske strategi. Herudover opfordrer Kommissionen til at fremme vaccination af elever i skolerne, hvilket ikke er en del af den danske strategi, da børn og unge kun meget sjældent bliver alvorligt syge af COVID-19 med Omikron-varianten.

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede den 27. april 2022 en meddelelse om håndteringen af COVID-19-pandemien hen over sommeren. Strategien var her at gå fra et

akutberedskab til en mere bæredygtig håndtering. Kommissionen lagde i den forbindelse op til, at det fælleseuropæiske mål burde være at beskytte folkesundheden og samtidig holde samfundet og økonomien åbent og modstandsdygtigt.

Nu følger Kommissionen op på sin tidligere strategi for håndteringen med en meddelelse, om hvordan Kommissionen ser COVID-19 håndteret i efteråret 2022 og vinteren 2023. På baggrund af erfaringen fra de seneste 2 år forventer Kommissionen, at smitten med COVID-19 vil stige yderligere over vinteren bl.a. som følge af det koldere vejr, der vil betyde, at folk i stigende grad vil holde arrangementer indendørs.

3. Formål og indhold

Formålet med meddelelsen er at fremhæve, at erfaringerne fra de seneste 2 år med COVID-19 har vist, at Europa kan forvente en ny bølge af COVID-19-smitte i efteråret 2022 og vinteren 2023, bl.a. henset til koldere vejr. Kommissionen fremhæver, at det kan udfordre de allerede overbebyrdede sundhedssystemer i medlemslandene, hvorfor Kommissionen opfordrer medlemslandene til at udarbejde nationale strategier og have de nødvendige tiltag klar til at håndtere en ny COVID-19-bølge.

Herudover opfordrer Kommissionen til fortsat koordination af beredskabsindsatserne på tværs af EU, herunder i forbindelse med udrulningen af vaccineprogrammerne.

Vaccinestrategier

Medlemslandene vil i de kommende måneder få adgang til nye og tilpassede COVID-19 vacciner. For at undgå store forskelle på tværs af EU og sikre tydelig kommunikation til offentligheden, opfordrer Kommissionen til at nationale vaccinestrategier er koordinerede således, at de stemmer overens med hinanden.

Overordnede målsætninger

Kommissionen opfordrer medlemslandene til at fortsætte nationale vaccinestrategier med brug af nuværende tilgængelige vacciner til at nedsætte hospitalsindlæggelser, alvorlig sygdom samt dødsfald. I meddelelsen anbefales det at vaccinetilslutningen øges og der opfordres til at opretholde tilstrækkelig vaccinekapacitet ved enten at genåbne vaccinecentre eller benytte andre ressourcer såsom praktiserende læger. Kommissionen lægger vægt på, at medlemslandene prioriterer administrationen af en supplerende booster-dosis for specifikke befolkningsgrupper, herunder folk over 60 år samt mennesker i risiko for alvorlig sygdom. Sundhedspersonale bør også overvejes ift. en supplerende booster-dosis. Kommissionen anbefaler også, at kombinere COVID-19- og influenza-vaccinekampagner, hvor det er muligt, med et særligt fokus på udsatte befolkningsgrupper og relevante aldersgrupper.

Mulige tiltag når nye og tilpassede COVID-19 vacciner er tilgængelige

Kommissionen anbefaler, at medlemslandene udvikler nationale vaccineprogrammer, der informerer om hvilke vacciner, der skal bruges til hvilke befolkningsgrupper. Dette vil afhænge af faktorer som karakteristika af de nye og tilpassede vacciner, den epidemiologiske situation samt den mulige fremkomst af nye varianter. Det anbefales at identificere hvilke befolkningsgrupper, der prioriteres til de tilpassede vacciner, samt at sikre, at der er nødvendig kapacitet til at administrere de nye og tilpassede vacciner, når de er modtaget, således at vaccinekampagner kan påbegyndes med det samme. Når udrulningen af de nye og tilpassede vacciner er påbegyndt, bør medlemslandene føre tilsyn med effektiviteten og sikkerheden af disse vacciner.

Kommunikationsstrategier for vaccination i efteråret og vinteren

Kommissionen anbefaler, at medlemslandene anvender effektive kommunikationsinitiativer og -strategier for at fremme tilslutningen til vacciner og de supplerende vaccinedoser, herunder proaktiv kommunikation om nye og tilpassede vacciner, når disse er tilgængelige. Dette kan bl.a. ske ved at adressere spørgsmål og bekymringer, forklare det videnskabelige grundlag for vaccineanbefalingerne samt at modarbejde misinformation i medier og på sociale medier. Endeligt peges også på vigtigheden af at adressere den mere politiske anvendelse af misinformation om vacciner i forbindelse med kanaler, hvor der er udbredt misinformation, f.eks. kriser som Ruslands militære aggression mod Ukraine.

Overvågning af luftvejsvira

Kommissionen påpeger, at der er et akut behov for at udvikle og fastholde befolkningsbaserede integrerede overvågningssystemer til sygdomme såsom influenza, COVID-19 samt andre luftvejsvira. Data fra sådan et system vil muliggøre at medlemslandene kan overvåge udbredelsen og intensiteten af luftvejsvira i udbrud samt opdage udbrud af nye varianter. Dette bør ske gennem sentinelovervågning, som også tidligere er benyttet til overvågning af luftvejsvira og indebærer at i stedet for at hele befolkningen testes, så tages der prøver fra specifikke steder (praktiserende læger eller hospitaler) spredt ud over landet. Kommissionen anbefaler derfor, at medlemslandene øger sentinelovervågningen og sikrer, at den er geografisk og demografisk repræsentativ for deres befolkning samt øger antallet af tests, der udføres disse steder.

Under COVID-19 pandemien har spildevandsovervågning virket som et supplerende værktøj til at indsamle informationer om store befolkningsgrupper. Medlemslandene opfordres til at fortsætte deres indsats med systematisk at overvåge SARS-CoV-2 via spildevandsovervågning.

Ikke-farmaceutiske indgreb

Kommissionen fortæller, at ikke-farmaceutiske indgreb har været vigtige ift. at begrænse spredningen af COVID-19, beskytte sårbare grupper og reducere presset på sundhedsvæsenet. Disse indgreb omfatter bl.a. brugen af mundbind samt forsamlingsforbud. Kommissionen forudser at disse indgreb kan blive nødvendige at genindføre i de kommende måneder.

Kommissionen opstiller følgende indikatorer til overvejelse inden ikke-farmaceutiske indgreb genindføres:

- 1) hyppigheden af alvorlig, akut vejrtrækningsbesvær som følge af COVID-19 eller influenza og dødelighed som følge af COVID-19 eller influenza opdelt i alder,
- 2) antallet af indlæggelser på hospitaler og intensivafdelinger relateret til COVID-19 eller influenza opdelt i alder,
- 3) indikatorer om intensitet i kombination med data om sundhedsvæsenets kapacitet og udførelsesevner for at bedømme epidemiens påvirkning,
- 4) data fra forrige år vil hjælpe med at bestemme medlemslandenes tærskelværdien for epidemisk intensitet.

I meddelelsen fremgår det, at brugen af mundbind i offentlig transport kan være den første mulighed for at begrænse smitten. Kommissionen opfordrer medlemslandene til at benytte FFP2 mundbind i bestemte situationer, da disse har en højere grad af beskyttelse end medicinske mundbind. Af andre effektive ikke-farmaceutiske indgreb

nævnes tilstrækkelig ventilation indendørs, arbejde hjemmefra eller forsamlingsforbud.

Genåbning af skoler

Kommissionen fremhæver en række tiltag i forbindelse med genåbning af skolerne. Disse inkluderer at fremme vaccination af elever og personale mod COVID-19, opfordre til god hygiejne, opsætte forbedrede ventilationssystemer og udsende påmindelser om at blive hjemme ved sygdom. Ved indførelsen af tiltage på skolerne, bør elevernes alder tages i betragtning samt behovet for et optimalt læringsmiljø.

Styrke sundhedsvæsnets

Kommissionen oplyser, at flere medlemslande oplever problemer med at fastholde og ansætte nyt sundhedspersonale med de nødvendige kompetencer. Dette kan resultere i manglende kapacitet i vinterhalvåret 2022, hvis finansiering og antallet af ansatte ikke øges. Kommissionen forudser, at andre luftvejrsvira, som f.eks. influenza, vil lægge ekstra pres på sundhedsvæsnets. Det fremgår i meddelelsen at sundhedsvæsnets beredskab bør forbedres ifm. udbrud af smitsomme sygdomme og at medlemslandene bør styrke tiltagene for at sikre et godt mentalt helbred blandt ansatte i sundhedsvæsnets samt den samlede befolkning.

Brugen af COVID-19-behandlingsmetoder

Meddelelsen nævner EU's strategi for COVID-19-behandlingsmetoder, som har til formål at bygge en bred portefølje af sikker og effektiv behandling, og især antivirale og antivirale monoklonale antistoffer, fremhæves i forhold til behandlingen af COVID-19 patienter. Kommissionen vil fortsætte dette arbejde i samarbejde med medlemslandene, herunder ift. fælles indkøb.

Kliniske forsøg

Kommissionen oplyser, at evalueringen og tilsynet med kliniske forsøg blandt medlemslandene er blevet harmoniseret via informationssystemet for kliniske forsøg (CTIS), hvilket har medført en forøget effektivitet generelt. En ny forordning om kliniske forsøg med lægemidler har derudover fundet anvendelse i januar 2022, som sammen med CTIS vil forbedre informationsdelingen og kollektive beslutningsprocesser samt effektivisere, fremskynde og øge gennemsigtigheden for multinationale kliniske forsøg og for mulige nye COVID-19 vacciner.

Håndtering af post-COVID-forhold

Meddelelsen henviser til undersøgelser, der indikerer at 1 ud af 8 personer, der bliver raske efter COVID-19, vil opleve invaliderende symptomer, der varer længere tid end forventet og som påvirker livskvaliteten. Denne nye gruppe af patienter vil kræve behandling fra flere forskellige medicinske specialiseringer. Kommissionen forventer, at det vil lægge ekstra pres på det europæiske sundhedsvæsen samtidig med en forværring af det store efterslæb af ikke-COVID relaterede arbejde, der er ophobet gennem pandemien. Dette understreger ifølge Kommissionen behovet for at fremme undersøgelser, der har til formål at forstå det biologiske grundlag af post-COVID-forhold, hvilket kan medføre en bedre evne til at identificere behandlingsformer og udføre kliniske forsøg til fordel for denne patientgruppe.

Medlemslandene opfordres til at samarbejde om at samle den opdateret evidens om post-COVID-forhold og til at øge uddannelsen af sundhedspersonale i at genkende og håndtere post-COVID-forhold.

Transport, mobilitet, rejse

Kommissionen understreger vigtigheden af at fortsætte bestræbelserne for at muliggøre den frie bevægelighed af både mennesker og varer i EU så længe pandemien tillader. Ved udfordringer der påvirker transportsektoren og forstyrrer forsyningskæderne, bør Kommissionen og medlemslandene anvende de allerede etablerede værktøjer, herunder *Green Lanes*, samt beredskabsplanen for transport og hensigtsmæssige sundhedsprotokoller.

Af meddelelsen fremgår det også, at rejserestriktioner kun bør indføres eller genindføres, hvor de er nødvendige og proportionelle. Kommissionen påpeger, at medlemslandene bør gøre deres bedste for at sikre, at alle passagerer er velinformerede om mulige restriktioner, som de kan møde ved indrejse i et EU/EEA-medlemsland. Ved genindførelse af rejserestriktioner, kan medlemslandene benytte sig af EU's digitale covidcertifikat (EUDCC), der er blevet forlænget til juni 2023. Kommissionen bemærker, at personer med et gyldigt EUDCC som udgangspunkt ikke bør underlægges rejserestriktioner. Hvis brugen af EU's digitale covidcertifikat genindføres, fremhæver Kommissionen, at det er vigtigt at sikre tilstrækkelig test- og vaccinekapacitet så alle borgere har mulighed for at opnå et gyldigt certifikat.

Det fremgår af meddelelsen, at den eksisterende procedure for nødbremsen fortsat vil være et værktøj til at sikre en koordineret tilgang til medlemslandene kan reagere på nye bekymrende virusvarianter.

Den globale dimension

Kommissionen understreger i meddelelsen, hvor vigtig globale indsatser har været for at kontrollere og standse COVID-19. EU er fortsat den største bidragsyder af COVID-19 vacciner globalt og bestræber sig fortsat på at eksportere vacciner i de kommende måneder, hvis behovet er til stede. Den nuværende situation er dog præget af, at adgangen til vacciner er større end efterspørgslen i nogle lande.

Herudover anbefaler Kommissionen at udbygge kapaciteten i lokale sundhedssystemer for at sikre optaget af vacciner. Derfor støtter Kommissionen styrkelsen af nationale sundhedssystemer i Afrika, bl.a. gennem en One Health tilgang og digitalisering.

Kommissionen nævner også kampen mod vaccineskepsis og mis- og desinformation, hvilket kræver en reaktion. Den europæiske udenrigstjeneste har i tæt samarbejde med Kommissionen og medlemslandene udviklet sin værktøjskasse til håndtering af udenlandsk informationsmanipulation.

Afsluttende fremhæves det, at det er vigtigt at handle på den viden, der er opnået under COVID-19 og styrke arkitekturen af det globale sundhedssystem. Dette bør ske med et styrket WHO i centrum. Derudover er det EU's ambition at være en drivkraft i forhandlingerne om en ny, juridisk bindende, international aftale om pandemiforebyggelse-, beredskab- og reaktion.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen berører ikke gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien eller beskyttelsesniveauet.

Hvis medlemslandene fremsætter nationale strategier for håndteringen af COVID-19 henover efteråret og vinteren forventes det at have positive konsekvenser for epidemihåndteringen generelt i Europa.

8. Høring

Meddelelsen har ikke været i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være generel opbakning blandt de øvrige medlemslande til initiativerne i meddelelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen stiller sig generelt positivt overfor meddelelsen, som har fokus på at opfordre alle medlemslandene til at have en strategi og konkrete redskaber klar til håndteringen af en forventet ny bølge af COVID-19 i efteråret og den kommende vinter.

Danmark har da også allerede den 22. juni 2022 fremlagt en strategi for håndteringen af COVID-19 frem til foråret 2023, og en lang række af de anbefalinger, som Kommissionen fremhæver i sin meddelelse, indgår også i den danske strategi. Det gælder først og fremmest anbefalingen om at have en robust strategi med særlig fokus på vacciner og overvågning af sygdomsudviklingen, samt i forhold til brug af COVID-19-behandlingsformer, hvor nye antivirale lægemidler indgår i behandlingen af ældre og sårbare. Herudover er regeringen enig i Kommissionens opfordring til kun at indføre eller genindføre rejserestriktioner, hvor de er nødvendige og proportionelle.

Danmark har også offentlige vaccinationsprogrammer med tilbud om samlet vaccination mod bl.a. COVID-19 og influenza. Vaccination mod de to smitsomme sygdomme tilbydes vederlagsfrit til personer over hhv. 50 og 65 år samt til risikogrupper. Tilsvarende er vaccinationsprogrammet kommunikeret både bredt og målrettet ud i befolkningen og er p.t. under udrulning med anvendelse af de til enhver tid mest effektive, tilgængelige vacciner.

I meddelelsen lægges der op til at fremme vaccinationen af elever og personale ifm. genåbning af skoler. Siden den 1. juli 2022 tilbydes børn og unge under 18 år som udgangspunkt ikke længere at få 1. stik, og den samme gruppe tilbydes pr. 1. september 2022 heller ikke længere at få 2. stik, da børn og unge kun meget sjældent bliver alvorligt syge af COVID-19 med omikron-varianten. I den danske strategi opfordres der ikke til udskiftning af indendørs ventilation af hensyn til udgifter m.m., men Sundhedsstyrelsen har bl.a. i deres vejledning *Forebyggelse af smittespredning af covid-19* anbefalinger om luftskifte ved ventilation og/eller udluftning med henblik på at forebygge smittespredning i perioder med høj forekomst af covid-19 og andre smitsomme luftvejssygdomme.

Regeringen er enig i, at det er vigtigt at fastholde tilstrækkelig overvågning af sygdomsudviklingen i Danmark. I forbindelse med Kommissionens anbefaling om sentinelovervågningen, kan det også nævnes, at der er afsat midler til at øge

sentinelovervågningen i Danmark, og at der foretages test af personer på sygehusene, som har symptomer på COVID-19. Derudover ligger Danmarks strategi også på linje med Kommissionen opfordring til fortsat at overvåge SARS-CoV-2 via spildevandsovervågning.

Af meddelelsen fremgår det sundhedsvæsnets beredskab bør forbedres ifm. udbrud af smitsomme sygdomme og at medlemslandene bør styrke tiltagene for at sikre et godt mentalt helbred blandt ansatte i sundhedsvæsnet samt den samlede befolkning. Det kan i den forbindelse bemærkes, at Danmark har en fleksibel kapacitetsudnyttelse ved regionale beredskabsplaner, som kan aktiveres ved en evt. eskalation i smitteudviklingen af COVID-19, samt detaljerede planer for, hvordan den intensive kapacitet ved stigende behov, trinvis kan øges til op til et samlet antal af intensive sengepladser. Herudover har regeringen nedsat en Robusthedskommission som har til formål at undersøge og udvikle løsninger til at imødegå personalemangel i sundhedsvæsnet.

Der lægges i meddelelsen op til at samarbejde om at samle opdateret evidens om post-COVID-19-forhold og om at øge uddannelsen af sundhedspersonale i at genkende og håndtere post-COVID-19-forhold. Det forventes, at regionerne løbende vil tilpasse kompetencerne i sundhedsvæsnet til de givne opgaver, herunder COVID-19-forhold.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Meddelelsen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.